

SVOBODNA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE

ANO XXXIII (27).

Stev. (No.) 20

BUENOS AIRES

16. maja 1974

Ob 20-letnici programa SLS

Slovenska ljudska stranka je med slovenskimi demokratičnimi strankami skozi desetletja pri oblikovanju slovenskega naroda doprinesla največji delež. Ob zgodovinskih obdobjih pa je usmerjala narodu pot k rasti in svobodi. Bila je dobesedno ljudska stranka, ker je zajemala vse stanove in poklice in razgibala široke množice. Ob velikih odločitvah pa je iskala pot, da je pridobila za sodelovanje tudi druge demokratične stranke, s katerimi je bila sicer v ostrom načeljenem boju.

Pogled v zgodovino dokazuje, da so bile do druge svetovne vojske odločitve, ki so jih slovenskemu narodu predlagali, in smernice, ki so jih dali vodilni možje SLS vedno nova stopnja v razvoju in nov korak k svobodi naroda.

Delovanje SLS tudi med drugo svetovno vojsko in revolucijo ni prenehalo, dasi je bilo možno zaradi izrednih razmer v domovini njeni delo le v ilegalu. Njeni predstavniki v svobodnem svetu pa so vztrajali v težkih okolnostih na braniku svobode in pravic slovenskega naroda. Dokazovali so zapadnim zaveznikom, da je smrtni sovražnik življenja in svobode slovenskega naroda prav tako komunizem, kakor sta to nacizem in fašizem.

Ko smo prišli v svet, v emigracijo, je bilo takoj v prvih letih trdno prečkanje pristašev SLS, da morajo z delom za svobodo slovenskega naroda nadaljevati, ker so bili edini svobodni, med tem ko je narod v domovini trpel pod krvavo komunistično diktaturo. Pekala se je tudi potreba po izdelavi strankinega programa, ki naj odgovarja razvoju in novim okolnostim. Vodilni strankini može in strokovnjaki iz vseh področij življenja naroda so se zato lotili odgovorne naloge in izdelali program Slovenske ljudske stranke. Odobren je bil 28 aprila 1954 v New Yorku, na sestanku strankinih zaupnikov, zastopnikov krajevnih edinic SLS ter zastopnikov poverjeništev SLS v izseljenstvu, zamejstvu, pa tudi v domovini.

Program ni obsegal le državno političnih smernic in zahtev slovenskega naroda, ampak je zavzel jasne odnose do vseh družbenih vprašanj, za katerih rešitev se mora prizadevati politična stranka in to na temelju krščanskega svetovnega nazora in na osnovah demokracije. V programu je jasno opredeljeno stališče do družine kot osnovne celice narodnega življenja. Nakazane so smernice za razvoj kulture, vzgoje, izobražbe in skrb za mladino; temelji gospodarskega in socialnega življenja so postavljeni s pogledom na kmetijski, industrijski in delavski stan, kakor tudi na srednje stanove ter javne in svobodne poklice. Državno pravni program pa je v novi obliki izraženo stremljenje Slovenske ljudske stranke, kako zagotoviti slovenskemu narodu v povezavi z južnoslovanskimi narodi svobojo in samostojnost.

Bežen pregled na preteklost nam pokaže pot tega oblikovanja, ki je bila polna bojev in nepopustljiva v vztrajnosti za dosego jasnih ciljev.

Med Slovenci je jugoslovanska ideja vzniknila kot odpor proti stoletnemu zatiranju v avstroogrski monarhiji. Brez Janeza Ev. Kreka in dr. Korošca — dveh velikanov v vodstvu SLS — ta ideja ne bi tako strnila vsega naroda kot ga je in tako navdušila, da je bil pripravljen na vsako žrtev za dosego ciljev.

Majská deklaracija, ki jo je prebral 30. maja 1917 dr. Korošec v dunajskem parlamentu, je jugoslovanska ideja dala formalno obliko in postavila tri temelje trajne vrednosti slovenskemu narodnemu vstajenju: narodna svoboda in neodvisnost brez tujega narodnostnega vpliva; državni notranji red demokracije, kjer so svoboščina državljanov nedotakljive in povezava moči in sredstev sosednjih slovenskih narodov na jugu Evrope za skupno obrambo in skupno pospeševanje blaginja narodov.

Pred 10. partijskim kongresom v Beogradu

RAZKOL V PARTIJI

Jugoslovanska KP se pripravlja na zasedanje 10. partijskega kongresa, ki bo predvidoma od 27. do 30. maja t. l. v Beogradu.

Dasi si je že z novo ustavo partija zajamčila še popolnejšo kontrolo v državi, kakor jo je imela doslej, partijski propagandni organi poskušajo sedaj še z indoktrinacijo jugoslovanskega javnega mnenja kontrolirati mišljenje državljanov Jugoslavije.

Partija troši ogromne količine paripirja in črnila za pojasnjevanje svoje politične teologije, ki je vsebinsko pravi labirint nesmislov, da se neredito dogaja, da se tudi taki partijski „strokovnjaki“, kakor je Kardelj, v svojih izjavah in pisanjih sami sebe zaničuje.

Jugopartice tako v Ljubljani, kakor v Zagrebu in Beogradu je namreč zajel strah pred neizprosnostjo bližajočega se Titovega slovesa z vodstva partije in države. Ta strah jim vrlja še posebej dejstvo, da so stalinisti znotraj partije, se pravi komunistični privrženci Moskve, po vseh republikah zanimali dvigati glave.

V jugopartiji je opažen razkol med tistimi, ki se zavzemajo za ohranitev sedanje, v gotovem oziru decentralizirane ureditve države in partie in med tistimi, ki so za vrnitev k strogo centralističnemu sistemu izza prvih let po koncu druge svetovne vojne. Ni treba poudarjati, da za temi zadnjimi stoji z vsem svojim propaganda in vojaškim aparatom Kremelj.

Največ centralistično nesmerjenih jugoparticev je prav na Hrvaškem ter je javno znano, da so posebno močna središča stalinizma med particev v Zagrebu, Osijeku, Vinkovcih, Podravski Slatin, Imotskem in Splitu.

Te „fakcije“, kakor jih imenujejo v tistih jugopartijskih krogih, ki so uperjeni proti Moskvi, imajo največjo zaslonbo v organizaciji bivših jugoslovanskih partizanov in vojske. Organizacijo bivših partizanov označujejo za „leglo stalinistov“ Po Hrvaški in Srbiji je nedavno ta organizacija razširila propagandni material, uperjen proti sedanjam partijskim vodstvom v Zagrebu in Beogradu. Zagrebški Vjesnik je v svoji številki 18. marca t. l. med drugim zapisal:

„To fakcijo vodijo nekateri starji partizani. Vzdržuje tesne zveze z vojsko. Na 10. kongresu jugoslovanske KP

V novi jugoslovanski državi je bila največja težava različnost pogledov na notranjo ureditev in odnose do posameznih narodov. Dr. Korošec pa je že novembra 1918 v Ženevski pogodbi med predstavniki srbske vlade in Narodnim večem v Zagrebu, kateremu je bil predsednik, predlagal federativno obliko, ne sicer z besedo, pač pa po vsebinu pogodbe. Srbska vlada pa ni dopustila, da bi se pogodba realizirala. Razvoj Jugoslavije bi šel še vse lepo pot, ko bi bila zgrajena na temeljih Ženevske pogodbe.

Da bi približal Jugoslavijo federalni obliki je dr. Korošec poskusil s predlogom ureditve Jugoslavije za ustavodajno skupščino l. 1925. Ni uspel. Slovenska deklaracija dr. Korošca, ki je bila objavljena 31. decembra 1932, je po vsebinah današnjega dne ostala Magna Charta slovenskega narodnega programa. Zahteva Zedinjeno Slovenijo in samostojnost slovenskega naroda v Jugoslaviji. Zahteva, da se Slovencem za dosego samostojnosti prizna: narodna individualnost, ime, zastava, etnična skupnost, finančna samostojnost, politična in kulturna svoboda. Na osnovi svobodnega sporazuma na demokratski bazi med Slovenci, Hrvati in Srbji naj se ustvarijo v Jugoslaviji enakopravne edinice, od katerih ena raj bo Slovenija. To so bile zahteve Slovenske deklaracije.

Program SLS, ki ga je objavil predsednik dr. Miha Krek leta 1954 je vse-

se bo moral odločiti boj med obema skupinama. Če bo ekstremni jugoslovanski fakciji uspelo prevzeti oblast, kar trenutno verjetno še ni možno, bo vsa Jugoslavija padla pod direkten stalinistični vpliv.“

Generali jugoslovanske vojske, počajo iz Jugoslavije, „vedno bolj izgubljajo zaupanje v posamezne partijske voditelje, zaradi njihove politike decentralizacije in liberalizacije.“ Znotraj jugopartije si je vojska organizirala močno protinacionalistično, konzervativno postojanko, z jasno stalinističnim obeležjem. Tuk pred 10. jugopartijskim kongresom, ki bo zadnje dne maja v Beogradu, je ta „centralistična fakcija“ vsestransko aktívna.

Glavni partijski tajnik Stane Dolanc je sicer na nekem množičnem partijskem mitingu minulega 23. februarja poskušal „pomiriti“ Titove partice, da gre le za „gotove posamezne“ in za „mini-skupine“ kakor je sam dejal, toda njegova izvajanja je zavrnilo glasilo jugopartije Komunist, ki je ostro napadel „prikrivanje resničnega stanja in zmanjševanje nevarnosti, ki grozi našemu sistemu s strani dogmatičnih fakcij.“

ZDA, ZSSR in Črna B

BOLGARIJA PODPIRA ITALIJU

V nedavnem sporu med Italijo in komunistično Jugoslavijo glede bodočnosti bivše cone B Svobodnega tržaškega ozemlja, ki odgovarja današnji slovenski jadranski obali in delu hrvaške Istre, je, kakor je znano ves sovjetski blok, z Moskvo na čelu, molčal. V Kremelu so opazovali razvoj, ne da bi oddali kakršen koli znak da jih zadeva kakor koli zanima.

Priki, ki so se znotraj sovjetskega bloka oglasili, so bili Madžari in čehoslovaki ter je zagrebški radio 11. aprila objavil, da sta ti dve državi „pravilno informirali“ svoje prebivalstvo o dogodkih okoli Trsta. V vseh drugih sovjetskih satelitih in v ZSSR sami pa nini, kakor je poročal zagrebški radio niti en časopis zapisal niti besedice o italijansko-jugoslovanskem sporu.

V Jugoslaviji so najhujše napade zaradi molka usmerili proti Bolgariji, katero so obtožili, da je šla celo tako daleč, da je podprla Italijo proti Sloveniji odn. Jugoslaviji.

Na te proteste se je Moskva končno

bino Slovenske deklaracije izrazil formalno konkretno, ko je v prvem členu jasno povedal: „Slovenski narod ima po naravnem pravu pravico do svoje države, da sam ureja svoje življenje, da vstopa v državne zveze ter sodeluje v družini svobodnih narodov.“

Kakor je dr. Korošec v Slovenski deklaraciji zahteval, da naj si Slovenci, Hrvati in Srbji na podlagi svobodnega sporazuma uredijo medsebojne odnose enakopravnih narodnih edinic v Jugoslaviji, tako dr. Krek program potem, potem ko pokaže na „usodo povzetoščnost slovenskega naroda z ostalimi južnoslovanskimi narodi“, ugotavlja: „SLS smatra, da je svobodna povezanost držav na slovenskem jugu najnovejša in najboljša.“

Naj bodo te misli in pogled na razvoj slovenskega političnega programa v spodbudo vsem, ki priznavajo nujnost dela slovenskih političnih strank tudi v emigraciji. Tistir pa, ki so mnenja, da delovanje političnih strank v emigraciji ni potrebno, pa naj bodo v premislek. Ko bi se poglobili v programe strank in njihovih nalog, bi gotovo spremenili svoje odklonilno stališče in priznali, da je delo političnih strank v emigraciji prav tako potrebno, kakor je bilo v domovini. Med Slovenci v izseljenstvu pa tem bolj, ker vladata v domovini diktatura in centralizem slovenskim narodnim interesom pogubne komunistične stranke.

Miloš Starc

Exhortación a la reconciliación

Con motivo del atentado criminal, en el cual perdiera la vida el sacerdote Carlos Mugica, el arzobispo de Buenos Aires, mons. Juan Carlos Aramburu dió a conocer el siguiente llamado a los argentinos:

“Nos encontramos con dolor y desconcierto ante un nuevo y trágico producto de la violencia que obstinadamente persiste en nuestra comunidad y que ha cobrado otra víctima, hoy en la persona del sacerdote Carlos Mugica, como ayer lo fuera en otros ya numerosos miembros de nuestra familia argentina.

“Sin medios para desarmar los brazos criminales, elevamos nuestra voz de Pastor no sólo para reprobar una vez más con la mayor energía estos hechos gravemente lesivos a las leyes divinas y humanas, sino para formular un llamado a una más serena reflexión que desperte la conciencia sobre el necesario respeto a los valores humanos de la persona y en primer lugar al derecho a la vida.

“Repudiamos la violencia como camino equivocado y estéril que menoscipa aquellos valores, que destruye el diálogo como medio de entendimiento y torna imposible la convivencia social.

“Exhortamos a todos a realizar un mancomunado esfuerzo para forjar y lograr una sentida fraternidad entre todos los argentinos en este Año Santo que busca como meta la reconciliación entre todos los hombres, pero sabiendo que si ella no es auténtica nunca se lograrán soluciones eficaces y duraderas que respondan adecuadamente a las aspiraciones humanas más profundas.

“Quiera Dios Nuestro Señor otorgar consuelo a los hogares hondamente afectados por el crimen, llevar serenidad a los allegados de las víctimas, y dar a los responsables capacidad para reflexionar y rectificar sus conciencias y procederes para bien de ellos y de la comunidad argentina.”

Dr. Tine Debeljak odlikovan

PREJEL JE NAGRADO USTANOVE ALFREDA JURZYKOWSKA
V NEW YORKU

Nagrada Alfreda Jurzykowskega je najvišja nagrada v poljski emigracijski za kulturno delo Poljakov ter za širjenje poljske kulture v svetu. Ustanovljena je l. 1960 Alfred Jurzykowski, ki pa je umrl l. 1966 ter zdaj nosi njegovo ime. Letos je podelila 24. Poljakom — doma in v svetu — za ustvarjalce delovanje na 12. področjih delovnih. Ter dvema ne-Poljakoma, univ. prof. dr. Karlu Krejčimu, članu češke akademije znanosti in umetnosti v Pragi (Češka) ter Slovencu univ. prof. dr. Tinetu Debeljaku, članu L' Académie Libre des

Ciences et Lettres v Parizu (Argentina). Je edini letoski nagrajenec, ki biva v Argentini.

Predsednik ALFRED JURZYKOWSKI FOUNDATION, „INC“ je javil dr. Tinetu Debeljaku podelitev nagrade z s pismom 14. nov. 1973, ki pa se je na pošti izgubilo. Zato je s pismom 10. aprila poslal kopijo prvotnega pisma, ki se glasi takole:

Dragi Dr. Debeljak:

Imam čast in veselje, javiti Vam, da ste bili izbrani za prejemnika nagrade Alfreda Jurzykowskega za to leto za delo s področja prevajanja.

Nagrada Alfreda Jurzykowskega se podeljuje vsako leto v New Yorku znanstvenikom, pisateljem in umetnikom poljskega etničnega porekla — ne glede na kraj bivanja ali državljanstvo — za vidno iztopajočo ustvarjalco dejavnost na polju znanosti, humanističnih ved, medicine, leposlovia in literarnih kritike, gledališča, likovnih umetnosti, glasbe (kompozicije in izvajanja), pomembnega širjenja poljske literature ter najboljših prevodov poljske književnosti v tuje jezike. V tem zadnjem primeru ni treba biti poljskega porekla.

Razglasitev izbora nagrajočih bo v Institutu poljskih znanosti in umetnosti v New Yorku 1. feb. 1974 ob 6, kjer bo razen razglasitve tudi cocktail party za nagrajoče in povabljenje goste. Znali bomo ceniti vaš odgovor, ali vam bo mogoče udeležiti se naše svečanosti.

Iskreno Vaš
Alexis C. Coudert, l. r.
predsednik.

Našemu sodelavcu in članu uredništva k tako pomembnemu priznanju iskreno čestitamo.

Kaj je prepovedano v Sloveniji

V ITD (Ilustrirani tednik Dela) z dne 16. aprila je članek, ki nam pove, kaj je v Sloveniji prepovedano. Članek je napisala Manca Košir in začenja z ugotovitvijo, da je župnik Ignac Kušec v Šentrupertu na Dolenjskem preuredil svinjak in svinjsko kuhinjo v učilnico in sobo za mladino. Da bi tega ne storil in bi rajši še naprej redil pravščice! Ni imel namreč gradbenega in lokacijskega dovoljenja. (Ali je bilo to potrebno? Saj ni šlo za novo gradnjo, temveč za preurelitev starega poslopja.) Kakorkoli, oblasti so sobo zanrale. Ali naj župnik znova začne s pravščico?

Za župnikom je napravil prekršek kapelan Venčeslav Zadravec. Z mladino veroučnih skupin je naštudiral igro „Dva para se ženita“ in z njo nastopil doma pa še v sosednjem Mokronogu. (Zakaj ni kapelan rajši šel past ovce, temveč za preurelitev starega poslopja?) Tako je prisel na zatožno klop, ker se je zaradi izvenčarkene dejavnosti pregrevil zoper so. Za župnikom je napravil prekršek kapelan Venčeslav Zadravec. Z mladino veroučnih skupin je naštudiral igro „Dva para se ženita“ in z njo nastopil doma pa še v sosednjem Mokronogu. (Zakaj ni kapelan rajši šel past ovce, temveč za preurelitev starega poslopja?) Tako je prisel na zatožno

BRANDT: PLAČILO ZA NAIVNOST VOHUNSTVO V EVROPI

Aretacija 47-letnega Günterja Guillauma, enega izmed treh osebnih svetovalev zahodnonemškega kancelerja Willy Brandta, za katerega je zahodnonemška tajna policija ugotovila, da je vzhodnonemški vohun, je potrdila dejstvo, da je trenutno prav Zahodna Nemčija vohunsko središče Zahodne Evrope. Prav tako ni dvoma, da vohunski dvoboj med Zahodno in Vzhodno Nemčijo, kljub Brandtovi tkm. Ostpolitiki, ni prenehal, temveč se bije morda z večjo silovitostjo, kakor kdaj koli prej po drugi svetovni vojni. Mnogi se tudi sedaj ne čudijo več, zakaj je Brandt s tako prepričanjstvo v „pravilnost“ svoje Ostpolitike trdovratno in vztrajno izpeljal svoje zunanjopolitične načrte do evropskih komunističnih držav. Svetovalec Guillaume mu je po navodilih iz Moskve in Pankova neprestano šepetal na uho.

Ze velikim mednarodnim vohunskim organizacijam in ustanovam, kakor so britanska FSS, ameriška FBI, sovjetska NKVD in druge, je težko voditi natančno statistike vohunskih mrež in uspehov posameznih nasprotnikov, še težje je uspeti tiskovnim agencijam, da od časa do časa prodrejo v tajnosti teh organizacij. Toda za Zahodno Nemčijo velja, da so v zadnjem desetletju vzhodnonemški, se pravi komunistični vohuni imeli več uspeha, kakor nekomunistični.

Opozvalci vohunske afere okoli Brandta, zaradi katere je tudi odstopil ter je njegovo mesto začasno prevzel bivši finančni minister, član Brandtove socialistične stranke Helmut Schmidt, ugotavlja, da je Guillaume imel dostop do najbolj tajnih državnih dokumentov. Malo je verjetno, da Guillaume ne bi v več kot pol leta, odkar da mu je nemška tajna policija preko Brandta izročala „neresnične podatke“, sam to ugotovil.

Dejstvo, da je zahodnonemška policija dobila od neke prijateljske vohunske službe v Vzhodni Nemčiji (menijo, da je bila severnoameriška ali britanska) podatke o Guillaumu kot vohunu, dokazuje, da Brandtova Zahodna Nemčija nima dobre svoje vohunske organizacije v komunistični Vzhodni Nemčiji. To pa je v sedanjih okolišinah nujno bilo porazno za Brandta.

Zahodnonemška obveščevalna služba (sedanja Bundesnachrichtendienst — BND), ki je takoj po koncu druge svetovne vojne delovala pod oznako Gehlen Organisazion, je v prvih dveh desetletjih po koncu vojne povsem obvladala vohunske mreže in akcije v Zahodni Nemčiji in v sovjetskem bloku. Organizacijo je ustavil zahodnonemški general Reinhard Gehlen, po katerem je tudi dobila ime. Gehlenu je uspelo, da je v svoje mreže ujel, da je moral delati zanj celo takratnega vzhodnonemškega podpredsednika vlade prof. Hermanna Kastnerja.

Gehlenova obveščevalna mreža je nastavila svojega človeka tudi v bližino vzhodnonemškega komunističnega predsednika Otta Grotewohla ter je bil

Gehlenov vohun nekaj časa celo Grotewohlov osebni tajnik.

Vse te uspehe je zahodnonemška tajna obveščevalna služba dosegla za časa demokrščanskega predsedništva Konrada Adenauerja, ki je poznal komunizem in komunistično zlo prav tako dobro, kakor nacizem in je odločno odklanjal sleserno pomirjenje s komunističnimi režimi.

Po Brandtovem nastopu v vodstvu zahodnonemške vlade pa je zahodnonemška obveščevalna služba kmalu doživel prvih hud udarec. V svojih lastnih vrstah je ugotovila sovjetskega vohuna, ki ga je sicer odkrila in arretirala, toda vsa Gehlenova prizadevanja, da bi bil Brandt odločnejši proti komunističnim režimom, so bila zmanj. Brandt je bil močnejši in Gehlen je moral leta 1969 odstopiti kot šef zahodnonemške obveščevalne službe, ki se je preimenovala v BND. Vodstvo je bilo direktno podrejeno Brandtovi pisarni ter je bil za šefa BND imenovan prof. Horst Ehmke. Ehmke je trenutno pošteni minister ter ga sedaj obtožujejo, da je tudi on kriv Guillaumom afere.

BND je trenutno, kolikor je znano, največja vohunska organizacija v Zahodni Evropi. Ima ok. 6000 vohunov, toda verjetno manj ali nikogar v Vzhodni Nemčiji, vsaj na visokih položajih ne, kakor jih ima v Zahodni Nemčiji zahodnonemška komunistična organizacija.

Zadnja leta zahodnonemška obveščevalna služba ugotavlja, da deluje v Zahodni Nemčiji ok. 16,000 komunističnih vohunov iz vseh držav sovjetskega bloka in iz komunistične Jugoslavije. Večina jih je iz Vzhodne Nemčije (zadnji nemščine se najlaže skrivajo), sledijo jim vohuni iz ZSSR. Iz komunistične Jugoslavije jih v Zahodni Nemčiji, kakor računa, deluje blizu 100, posamezanih med sezonskimi delavci.

Najdržnejši in najboljši sovjetski vohun v Zahodni Nemčiji je poleg Guillauma bil Heinz Felfe, ki mu je uspelo pririniti se v sovjetski oddelek BND, ki ima svoj glavni stan v Pullachu pri Münchenu. Felfe je vohunil v tem oddelku enajst let in je poslal sovjetski NKVD nad 300 mikrofilmov najbolj tajnega zahodnonemškega materiala. Obsojen je bil na 14 let zapora, toda Brandt ga je leta 1969 zamenjal za nekega zahodnonemškega vohuna ter je do pred kratkim živel v Dresdnu v Vzhodni Nemčiji.

Šef vzhodnonemške vohunske mreže v Zahodni Nemčiji je 51-letni gral. Markus Wolf. Njegov oddelek se imenuje Hauptnachrichten Büro ter ima sedež v vzhodnonemškem ministrstvu za državno varnost. Wolf je bil rojen v Zahodni Nemčiji, toda kot partizec se je šolal v Moskvi ter sedaj vodi, po mnemu strokovnjakov, eno najboljših vohunskih organizacij na svetu. Svoje vohune Wolf imenuje „moji skavti v inozemstvu.“

Z malo potrežljivostjo je v Zahodni Nemčiji slehernemu človeku na kratkovanjem radiju ujeti monotoni glas, ki bere dolgo vrsto na videz nesmisel-

BOMBA NA SLOVENSKO ŠOLO
Pri Sv. Ivanu v Trstu so pognali v soboto, 27. aprila, ponoči fašistični storilec v zrak del poslopnega slovenske šole. Na srečo atentat ni povzročil sloveških žrtv. Kvit javlja časopisi, policija zaslišuje že večje število osumljencev.

Podli atentat je vzbudil v Trstu val ogroženja. Tako je dal po atentatu politični tajnik Slovenske skupnosti dr. Drago Štoka posebno izjavo, v kateri poziva vseživaljanske italijanske stranke, naj razpustijo fašistično organizacijo in vabi ob atentatu vse Slovence v zamejstvu, naj se združijo in preprečijo, da bi zločinska roka zopet posegla po našem narodnem telesu tako, kakor je posegla v času fašizma.

MNENJE O ZBORNIKU 1971/72.

V „Katoliškem glasu“ (št. 11) je J. K. med drugim zapisal tudi tole: „In še beseda o „Zborniku Svobodne Slovenije 1971/72“. Je na ravnih vseh dosedanjih in me je močno razveselil. Prispevki so take vrste, da jih je treba brati počasi in s premislekom, pa branje tudi ponoviti. Žal so se pri izdajaju takoj pomembnega dela znaši in zamudi. Vprašujem se, če je to že začetek konca. Rod, ki sedaj raste v Argentini, tega najbrž ne bo več zmogel. Za to je potrebna velika mera idealizma in znanosti. Tega starejši generaciji, ki jo komunizem postal v svet, ne manjka.“

Mednarodni teden

KANADSKI MINISTRSKI PREDSEDNIK TRUDEAU v kanadskem parlamentu ni dobil zaupnice za svoj novi državni proračun ter je moral odstopiti. Njegova liberalna stranka je bila v parlamentu v manjšini s 109 sedeži ter se je Trudeaujeva vlada ohrajanala na površju, s sodelovanjem v parlamentu tkm. Nove demokratske stranke, ki je imela v parlamentu 31 poslancev. Nove volitve bodo letos 8. julija.

PRIHODNJO NEDELJO bodo Francosci odločili novo usodo Francije. Če bodo oddali večino glasov socialistu Mitrandu, potem opozvalci pričakujajo, da bodo komunisti, ki z njimi sodelujejo, kmalu tudi njega izpodrinili. Ves svobodni zahodni svet si želi, da bi dobil konservative Giscard d'Estaing.

BRANDTOV NASLEDNIK v predsedstvu zahodnonemške vlade bo sedanji finančni minister Helmut Schmidt, medtem ko bo sedaj kancler in zunanjini minister Walter Scheel zasedel mesto predsednika države, ki ga je doslej imel dr. Heinemann. Opozvalci ugotavljajo, da se bo sedaj zahodnonemška zunanjina politika spet obrnila na desno

nih stavkov. So to navodila vzhodnonemškim vohunom v Zahodni Evropi, predvsem v Zahodni Nemčiji. Ko so zahodnonemški obveščevalni službi posreči razvojati vložnih pomen, je Wolfova organizacija že spremeniла svoj klinj.

Brandt v svoji politični karijeri ženi doživel takega plačila, kakor ga je za svojo naivnost dobil piav od komunistov, katerim v prid je vodil svojo Ostpolitiko.

med partizani na ozemlju zasedenem po Nemčih. Kraj in osebe ne dajo spoznati, kje bi to bilo. To tudi ni važno.

Gre pa za to-le: Komunistični veljak, ki je bil med osvobodilno borbo „velika živina“ ki je imel mogočne zvezne in zaščitnike, ki si je kot tak lahko privoščil, kar mu je srce pozelelo, ki je prišel in odšel, kadar in kamor je hotel, je bil po „zmagi“ obtožen sodelovanja z okupatorjem in obsojen na dolgo ječo, ki jo je odsezel. Po vrnitvi na svobodo, se je trdo živil boril, da bi bila njegova obsodba razveljavljena in je v tem boju za svojo rehabilitacijo umrl. Po njegovi smrti se je pa njegovim prijateljem posrečilo doseči, da se je začel postopek za revizijo procesa.

Tu se knjiga začne. Poglavlje za poglavje nastopajo pred nevidno oblastjo, ki izjave registrira na magnetnem traku. Izjavljajo, da ne bodo podpisali, kar bo trak zaznamoval, govore pa!

Vsaka priča pričuje najprej nekaj o sebi, nekako karakteristiko, nato pa nevidnemu preiskovalcu pove vse, kar o rajnem veljak vel, bodisi iz lastne izkušnje, bodisi kar je slišal od drugih. Nastopajo preprosti borce, pa tudi ljudje iz „štaba“, ljudje, ki so bili takrat nezreli mladiči, ki so se pri starejših učili ne le bojevanja, ampak tudi razu-

Pravica ne — dolžnost je višja vera.
Dolžnost, ki druži vse v češčenju žrtve in kot po žrtvi meri in izbira, in loči žive, loči tudi mrtve.

Alojz Gradnik, Kmet govoril hlapcu

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Eden izmed dogodkov ki značilno kaže napeto stanje, v katerem trenutno živi Argentina, je gotovo umor, ki ga je neznana skupina storila v soboto 11. t. m. Žrtev je kriminalnega napada je bil eden vodilnih duhovnikov iz skupine tkm. gibanja za tretji svet, Carlos Mugica. Ta umor, ki je pretresel celotno argentinsko javnost, posebej pa še katoliške kroge, je kaž težko razumeti, razen če ga vzame kot enega prvih izrazov, da je prišla težka doba obračunavanj in kaznovani v slogu državljanske vojne.

Duhovnik Carlos Mugica je bil eden vidnih predstavnikov tiste tendence v Cerkvi, ki se je zadnja leta, zlasti po koncilu v Medellinu, zavzemala za čim popolnejšo socialno pravičnost. V svojem zagoru so ti duhovniki šli v ostro kritiko obstoječega sistema, v nasprotnovanje družbenemu ustroju kapitalizma, sploh v osporavanje zasebne lastnine proizvodnih sredstev. Za dobo vojaške vlade so večkrat tudi opravljali sasline akcije, kot izraz ljudske nejavnosti nevezdržnega stanja. Ob začetku političnega delovanja pod predsedništvom generala Lanussea so se takoj jasno izrekli za peronizem in na tem položaju vztrajali do danes. Treba pa je priznati tudi, zlasti osebno za umorjenega Mugica, da je bil v svojih izjavah vedno dosleden, odkrit, v svojem nastopanju iskren, z jasnim verskim principi, čeprav je bil politično morda naiven.

Po nastopu peronistične vlade je Carlos Mugica prevzel funkcijo v ministrstvu za socialno skrbstvo. Od tam je upal, da bo lažje pomagal zlasti ljudem v bednih naseljih predmestja, katerih položaj je dobro poznal, saj je sam bil župnik deavsko cerkvic v „vila miseria“ za Retiro. Zaradi nesporazuma z ministrom López Rego in njego skupino pa je kmalu zapustil mestno v ministrstvu.

Zadnje čase je bil v svojih izjavah precej umerjen. Za prvega maja pa je na čelu skupine duhovnikov Tretjega sveta podpisal izjavo, v kateri so pod-

in da Brandtov odstop predstavlja hud udarec sovjetski zunanjosti politiki v Evropi in novo nazadovanje v njenih naporih za „boljše“ odnose v Zahodom.

KOMUNISTIČNA GVERILA v portugalskih kolonijah odklanja ponudbo nove portugalske vlade na razgovor. Vlada postavlja gverili pogoje, da preneha s sovražnostmi. V Lizboni je vladna objavila, da bo nadaljevala boj proti gverili vse dotlej, dokler ta ne bo odložila orožja in sedla za zeleno mizo.

SREDI PARIZA, blizu Arc de Triomphe, so 8. t. m. uprizorili kratko spominsko ceremonijo ob Grobu neznanega vojaka, ob 20-letnici francoskega poraza pri Dienbienfu v Indokini, Francija se, kot ena od evropskih vročekrvenih stakov. So to navodila vzhodnonemškim vohunom v Zahodni Evropi, predvsem v Zahodni Nemčiji. Ko so zahodnonemški obveščevalni službi posreči razvojati vložnih pomen, je Wolfova organizacija že spremeniла svoj klinj.

Brandt v svoji politični karijeri ženi doživel takega plačila, kakor ga je za svojo naivnost dobil piav od komunistov, katerim v prid je vodil svojo Ostpolitiko.

zdanosti, ženske dvomljive morale, ki so ali postovljeno ali na ukaz služile dvem ali trem gospodom, izjavljajo veljaki, ki je ženske, ki so si v borbi pridobili toliko zasluga, da sedaj v udobju vladejo nad narodom in na razvalinah lastnega družinskega življenja. Posebno poglavje je zapisnik o borbi za zavzetje nemške jetnišnice in osvoboditev jetnikov, kjer si razni heroji laste tovrstne zasluge, med tem, ko eden le pove, da so jih Nemci le čakali, kdaj bodo zmagovalci prišli prevzeti kaznilnico. Nekako tako, kakor smo v Ljubljani leta 1941 cele dni čakali Lahe, da nas pridejo premagat.

Če človek prebere ta Zapisnik, ga odloži z misljijo, da se je vendar dobit v tropu pisateljev v domovini, ki si upa vsaj drobne resnice zapisati o dobi, ki je bila doslej v naši literaturi na ukaz samo slavospev neresnici.

Lepo in zanimivo bi bilo, da bi nekdo izbral zanimiva mesta iz te knjige in nam z njimi postregel. To bi bili res pravi ocvirkni na pustih žgancih, s katerimi so nas doslej hranili.

J. A.

P. S.:

Naslov knjige: Zapisnik
Pisatelj: Vladimir Kavčič
Založba: Obzorja v Mariboru

pirali Peronovo pozicijo proti nastopom levičarskih peronističnih skupin. Tako vzrok, kot storilci tega zločina, ki je preteklo svedočno ponovno s krvjo oškopljenih buenosairške ulice, so zaenkrat neznanka. Desničarske skupine mečejo krivdo zlasti na Montoneros, levičarsko peronistično gverilo, ti pa tožbe zvračajo in obtožujejo skrajno desnicu. Medtem se opazovalci bolj nagibajo k tezi, da je Mugica postal žrtev levičarskega maščevanja.

Pogreb, ki je bil v nedeljek 13. je zbral ogromno množico, zlasti revne ljudi iz bednih naselij, pa tudi številne Mugicove prijatelje, simpatizante ter veliko število duhovnikov iz tretjesvetovnega gibanja. Pokopan je bil na Rebole, kjer je buenosairški koadjutor nadškof Aramburu opravil zadnje molitve. S to smrto se odpre novo vprašanje, kam pelje sedanjem proces notranjega razkroja, sij izgleda da so prišli (ponovno) časi, ko je najmočnejši dokaz določenih skupin politični ali socialni umor.

Na drugem pdročju, pa so pretekelo nedeljo bile notranje volitve v radikalni stranki. S precejšnjo večino je (razen v Córdobi) zmagala skupina, ki predlagala za vodjo stranke za ponovno dobo dr. Balbina. Ta ima na svoji strani večino delegatov v zvezno stranki no konvencijo.

Medtem je tudi dopolnila svoje delo gospodarska komisija, ki je prepotovala vzhodno Evropo. Gospodarske pogodbe so bile podpisane s Sovjetsko zvezzo, Poljsko, Češkoslovaško in Madžarsko. Domači položaj pa ne kaže rožnat. Prav v teh dneh so dokončno bile dovoljene razne povsodice nad osemdesetim različnim izdelkom, katerih cene so bile zamrznjene. Najhujše podražitve (50%) so bile dočlene v sektorju tiska. Dnevniki so, zaradi krize papirja, bili prisiljeni zvišati svoje cene v omenjenem razmerju. Vlada je na tem področju direktno odstranila zamrzenje, kajti stalna rast stroškov ne dovoljuje stroge kontrole.

nih latinskih držav, ni zn

Novice iz Slovenije

LJUBLJANA — Na koncertu v Koncertnem ateljeju Društva slovenskih skladateljev je izvrstni slovenski čelist ob spremljavi pianista Acaja Bertoncelja odlično predstavil v krstni izvedbi delo komponista Vilka Ukmara „Dispozicije za čelo solo“, poleg tega pa se vrsto del Škeranca, Martinu in Prokopjeva.

DOLSKO — Po nastopu v raznih krajih Slovenije je basist Ladko Korošec nastopil 21. aprila tudi v tem kraju; predstavljal se je kot pevec, prikazal pa je tudi barvne filme s svojih umetniških gostovanj po svetu. Pri tem večeru sta sodelovala še igralec Marijan Benedičič in koncertni harmonikar Milan Stante.

LJUBLJANA — Vlada ZR Nemčije je Institutu Jožef Stefan darovala v okviru jugoslovansko-nemškega znanstvenega sodelovanja visokotemperaturni dilatometer. Napravo so inštalirali v oddelku za keramiko, z njo bodo raziskovali materiale pri zelo visokih temperaturah.

SKOFJA LOKA — V galeriji loškega gradu je bila 19. aprila odprta slikarska razstava Andraža Šalamuna, ki sta jo priredila eksperimentalno gledališče Oder-galerija in Loški muzej. Po otvoritvi je bil v istih prostorih še koncert violončelista Miloša Mlejnika, spremjal pa ga je pianistka Vlasta Doležal-Rus; umetnika sta izvajala dela Beethovna, Lipovška in Šoštakovića.

CELJE — Celih osemnajst let so si v Celju prizadevali, da bi uredili staro grofijo. Toda s pomočjo občine in raznih podjetij — Aera, Cinkarne, Zlatarne, Topra in Slovenska-lesa so le uspeli, da so dokončno uredili prvo nadstropje, ki so ga slovesno odprli 22. aprila. Toda narejenega je le pol dela. Ali bo treba čakati še drugih osemnajst let. Sedaj so v grofiji v obnovljenem delu odprli stalno muzejsko likovno razstavo. Razstavljenih bo od 900 del, kot jih do sedaj imajo zbranih, kakih 600, drugi pa bodo pač morati čakati na nove prostore. V Grofiji je namreč sedež pokrajinskega muzeja.

LJUBLJANA — Ljubljansko letališče Brnik se pripravlja na novo sezono. Do tedaj bo že prizadeleno novo administrativno poslopje in bodo večji del zagrebškega letalskega prometa preusmerili na Ljubljano zaradi preureditev letališča Pleso. Tedaj bo na brnščem letališču pristajalo ali odhajalo 10 letal na uro. Popravilo zagrebškega letališča so nastavili ravno v sezono, ker je tedaj najugodnejši čas in se popravila moreno dokončati v najkrajšem času. Kljub temu pa bodo v Zagrebu imeli škode za kakih 70.000 dinarjev, potnikov pa bodo izgubili po cenitvah okoli 340.000.

POSTOJNA — Za nadaljevanja del na projektirani avtocesti Ljubljana-Trst, ki je dograjena od Vrhnik do Postojne, bodo morali najeti za 8 milijonov dolarjev posojila za odsek Razdrto-Sežana. Samo vprašanje je še odprtoto: kdo bo dolarje posodil?

LJUBLJANA — „Slovenska kmečka ohcet“, ki jo v Ljubljani že več let prirejajo in na katero vabijo k posroki pare iz raznih delov sveta, je na-

letela na precej upravičeno kritiko. Nekateri jo kritizirajo iz jezikovnega gledišča. Pravijo, da je edino pravilno svatba in ne nemška sposojenka ohcet. Drugi pa pravijo, da ta „ohcet“ že ni več oživljanje slovenske folklorje, ampak čisto navadna komercialna pogruntavščina, ki služi le za polnitve žepov nekaterih gostinsk-turističnih organizacij.

SENTJUR PRI CELJU — V tem kraju kar dobro uspevata dve podjetji. „Alpos“ izdeluje razne cevi in je pravilo za letos načrt o razširjenosti obrata. „Tolo“ pa je tovarna lahke obutve, ki se prav dobro razvija. Le eno slabotočko imata tve podjetji in zaradi tega je prišel 15. aprila na „obisk“ v Sentjur važen komunistični funkcionar Franc Šetinc. Med 700 zaposlenimi v teh podjetjih je le 27 komunistov in to partijski ne gre v račun. Zato je Šetinc ob „obisku“ poudaril, da bodo morati v obeh tovarnah več storiti za „kadrovske“ politike, da bo „bolj pravilno usmerjena.“

LJUBLJANA — Po mili zimi je nastala sedaj v Sloveniji že precej dolgotrajna suša. Sicer ni še prevēč škode povzročila na posebnih in drugih kmetijskih kulturnih, pač pa je v nevarnosti sadno drevje, ki je zgodaj zacetvelo. Kmetje se boje poleg suše, da bi ga tudi slana kaj ne prizadel.

RADENCI — Radenska ima v oboku več milijonov litrskih steklenic, na zalogi pa prav malo. Preskrba z novimi steklenicami tudi ni popolnoma zagotovljena. Zato je zdraviliška uprava ponablastila vsa trgovska podjetja, naj na domačem trgu odkupijo vse steklenice, da bi tako premisili težavo ki se obeta prav v sami sredi turistične sezone.

Umrli so od 12. do 19. aprila:

LJUBLJANA: Olga Senekovič r. Hren (99); Stanko Steblovnik, vet. polpolkovnik v p.; Rozalija Zadnikar r. Pajk; ing. Janko Dolenc; Bogomil Maruš, up. (92); Marija Janež r. Debevec; Frančiška Zalokar r. Alič; Albert Kastelic, up.; Mihaela Nabernik; Ursula Štrubelj r. Martinc; Stanislava Peperko; Gustav Levičar; Mirko Duren; Frančka Zalokar; Joško Kovačič, avtomobil. m.; Mihaela Pliberšak, up. pravn.; Alja Mohorič r. Polak; Alojzija Kriznar r. Cesar (90); Edvard Jakopič, brusilec; Gizela Gorše r. Ocepek; Janko Demšar, duhovnik-jezuit (75); Ciril Kraljič, reševalec v p.; Stanko Podražaj; Nada Drašler r. Kregel; Karel Centa, up. (69); Minka Miklavčič r. Kopričev, mag. farm. v p.; Antonija Martinc r. Rožič.

RAZNI KRAJI: Mirko Konjedič ptt. up., Celje; Marija Počivalšek, uč. v p.; Olimje; Ciril Taljat, up.; Most na Soči; Albin Hirbar up. pleskar, Dravje; Slavka Tomšič r. Klemenc, Grosuplje; Jedert Kačič r. Prijatelj (84), Laško; Katarina Orlič r. Hodin, Celje; dr. Ciril Žižek, pionir turizma na Goriškem, Solkan; Franc Pišek (83), Žažar; Martin Pustovrh, strojevodja, Črnuče; Stanislav Kaplan, up.; Župec vas; Ivan Brucič, krovvec, Krško; Metka Albreht up., Velenje; Franc Lukačič u., Sp. Kaštelj; Marija Petavs r. Modrijan, Vrhnika; Martin Žnidarič, Beliško; Roza Žagar r. Pajk (80), Šentvid pri Stični; Jože Knaflč (64), Bled; Alojz Maček, Kozje; Amaliča Meden r. Debevec, Begunje pri Cerknici; Marija Okršlar r. Škocjan, Goričane; Ana Štrukelj up., Šentvid; Stanka Vivovič uč. Rimski toplice; Neža Gregorčič r. Smrekar, Monikong; Alojz Cerar, gostilničar, Moravčev; Marija Grmšč r. Tanček, Polje ob Sotli pri Kozjem.

OB 25. LETNICI SLOGE

Janez Evangelist

Krek kot zadrugar

Ni bil Janez Ev. Krek tisti, ki je iznašel zadruge, niti ni bil prvi, ki jih je ustanavljal na naših tleh. Že pred njim so narodnjaki uvideli njihov posmen za našo narodno obrambo. Zlasti brata Vošnjaka sta se trudila v tem pogledu. Od leta 1872 je bila ustanovljena pri nas vrsta posojilnic. Bile pa so take vrste, da so bile primernejše za gospodarsko pomoč trgovcem, obrtnikom in industrijalcem, ne pa kmetom. Zanje je bil potreben drugačen tip zadruge in tega so našli v tako imenovanih rajfajzovkah.

Prva rajfajzovka je bila ustanovljena pri nas leta 1894 in je bila pri ustanovitvi kot govornik nazvane tudi Krek. Leto pozneje so ustanovili že Zvezo kranjskih frančinic, ki je bil Krek tajnik, in še tri leta kasneje Gospodarsko zvezo. Krek je bil ves čas v odborih v teh naših osrednjih zadrughnih organizacijah, v preurejeni Zadrugni zvezi pa je bil celo skoraj 15 let, vse do svoje smrti, predsednik.

Krek je pri vsem tem delu sodeloval in to prav odločilno. Ni bil nikak zadržni vojvoda, ki bi le v Ljubljani predsedoval in k-mandiral tiste, ki so po naši deželi in onstran njenih meja opravljali podrobno delo. Kakor povsod je Krek tudi takuj družil vodstveno funkcijo s težaskim delom na terenu. Pri ustanavljanju marsikake zadruge je obenem sodeloval: prišel je v kraj, navdušil je ljudi za zadrugo, pripravil je

ustanovni občni zbor in se ga udeležil.

Ni mogče dati niti števila Krekovih govorov, predavanj in spisov, v katerih je obravnaval zadeve zadružništva. Ne smemo tudi prezreti, da se Krek pri vsem svojem delu ni omejeval samo na slovenske dežele; vključeval je Istro in Dalmacijo, ki sta tedaj tudi spadali pod avstrijsko državno polovico kakor naše dežele, pa še bansko Hrvatsko iz ogrske državne polovice, Bosno, ki je imela v monarchiji poseben položaj, in čez državne meje celo Srbijo.

Kakšen je bil uspeh tega truda, povedo številke. Saj vemo, npr., da je v predkrekovskih dvajsetih letih, 1973–1893, nastalo na Kranjskem 30 zadrug, v šibkih naslednjih dvajsetih letih (1894–1912) pa jih je bilo ustanovljenih 567.

Z zadružništvom, ki se je zlasti po zaslugi Krekovi in njegovih sodelavcev, tako razmahnilo na naših tleh, se je ustvaril med nami nekak gospodarski čudež, kakor se danes tak uspeh rad imenuje. Škoda, da je vojna razvoj zavrgla, poznejši dogodki pa so naše zadružništvo oslašili in končno uničili.

odločanje Cerkve in njenih pastirjev v težkih razmerah v domovini. Pogosto molimo za razsvetljenje pastirjem in ohranimo do njih pravo spoštovanje, ki je realen temelj uboganja v Cerkvi.

S takim življenjem ro veri bomo pričeve Kristusove v svetu in svetu, ki naj gleda ter tudi po nas spoznava in slavi Očeta, ki je v nebesih.

Med mašo, med katero so vsi rojaki zbrano moli: in ubrano preprevali Mariji, je izredno število romarjev pristopilo tudi k obhajilu.

V opoldanskem odmoru so rojaki imeli priliko za okrepčanje, pa tudi za snidenje s prijatelji in za razgovor. Mnogi se vidijo le na teh vsakoletnih romanjih, in sminden je toliko bolj veseljivo.

Točno ob desetih se je pričela romarska maša, katero je daroval delež slovenskih dušnih pastirjev za Argentino, msgr. Anton Orehar. Pred nabo polno cerkve je v svojem nagonu na rojake po pozdravu kraljevega škofa msgr. Tomé, med drugim razvijal sledeče misli:

Kakor se tudi odrasli otroci radi pogovorijo z materjo o veselju in žalosti, katero je daroval delež slovenskih dušnih pastirjev za Argentino, msgr. Anton Orehar. Pred nabo polno cerkve je v svojem nagonu na rojake po pozdravu kraljevega škofa msgr. Tomé, med drugim razvijal sledeče misli:

1. Temelj krščanskega življenja je vera, katero moramo ohraniti kljub vsem težavam, ki jih vedno bolj čutimo tudi mi v izseljenstvu. Zmeda v svetu in okolju nas nagiba, da vedno bolj molimo za stanovitost v veri in da se potrudimo za poglobitev vere v potrebnem študiju sedanjih problemov.

2. Pogo bogatega krščanskega življenja je ljubezen, zato je Jezus rekel apostolom: Novo zapoved vam dam, da se ljubite med seboj. Brez ljubezni je nemogoče ohraniti tudi vero. V svetem letu se potrudimo za pravo odpuščanje med seboj in z onimi v domovini in uredimo medsebojno življenje na temelju te zapovedi Kristusove. Ko se bomo za resnico, ne smemo zanemariti ljubezni!

3. Opora naše vere je Cerkev. Jezus je uredil Cerkev, da je postavil pastirje in vernim nakazal pravice in dolžnosti. Motiti nas ne smejo senčne človeške strani v Cerki, ki kljub temu s svojim učenjem in posvečevanjem ostane opora naše vere. Razumeti moramo odločanje Cerkeve na sploh in tudi

SLOVENCI V GOSPA VIDA DEŽMAN PERŠUHOVA — 70-LETNICA

Ziviljenje vsega človeka se srečuje z dnevi, ko se nekoličko dalj časa pomudi sam ob sebi, razmišlja s poglobljavo, in se vrača v preteklost — v prehodeno življenjsko pot. Taki dnevi so kot nekaki mejni, ki kateri, se rad ustavlja in znova obudi vse, kar prinaša že svetu preteklosti, a je kljub temu še vse sveže in od sonca ožarjeno. En tak dan je tudi rojstni dan.

Prav gotovo se bo ozrala nazaj v daljno preteklost te dni tudi ga. Vida Peršuhova. Poromala bo v lepa otroška in dekliška leta, v dini sreči, ki jih je živel v toplem objemu svoje družine. Misli se ji bodo ustavile tudi v

kosti polnih dneh, ko je izgubila za svoja otroka skrbnega očeta, sebi pa dobrega živiljenjskega soprotnika. Upam, da ji ne bo v nadleglo, če jo na tem obisku v preteklosti vidi, ki jo poznamo, ljubeče spremjam.

V najlepšem mesecu leta, ki ga premore Slovenija, v mesecu zelenja in prvega cvetja in v dneh šmarnejic, je bila rojena. V ugledni in znani Dežmanovi družini so 18. maja 1904. pritrakali hčerko. Bilo je to v Ljubljani. Ko je bila slovo osnovnošolskim in srednješolskim klopenom, se je odločila za učenje. Mladim glavicom je bistrica razum in jim vlivala prve učenosti v Dolah pri Litiji in v Tržiču. Po poroki leta 1927, z javnim delavcem in organizatorjem Ivom Peršuhom, je živelja naredila svojih sobratov bratov Ogrinov, Zupančič, Oreharja, kateri mu je tudi govoril, kakor pred 25 leti na novi maši v Buenos Airesu. Po sv. maši so se zbrali v gostoljubni Pekoljevi hiši vsi rojaki na skupnem kiosku. Počutnost je bila v cerkvi Karmelske Materje božje, ob kateri dušni pastir kot kaplan v bolnišnici živi.

G. JANKO MERNIK — UMRL

To nedeljo, 12. maja, je po dolgi in težki bolezni, ki mu je prizadela silno trpljenje, umrl slovenski salezijanski duhovnik g. Janko Mernik. Smrt ga je doletela v bolnišnici, kjer je bil zadnje čase interniran, v „San Juan de Dios“ v Ramos Mejía.

G. Janko Mernik je bil neumorni delavec za mladino, dušni pastir v San Justu, in zelo priljubljen med rojaki. Ti so ga trumoma hodili kropiti v Don Boscov zavod. Prav tako, so se v torki, 14. t. m., v izrednem številu udeležili njegovega pogreba.

Naj počiva v miru.

die Ljubljana. Med vojno pa je sodeloval pri organizacijah v pomoč beguncom.

26. maja 1942. leta so v Ljubljani komunistični morilci pretrgali živiljenje sogrobu Ivanu. Družina je ostala brez rednika, brez skrbnega očeta. Leta 1945. je drugimi zapustila domovino in se odpravila v tuji svet iskat svobode. Dnevi negotovosti, grenkobe, bolečine. Begunska leta je preživel v italijanskih taboriščih, kjer je tudi nekaj svojega časa in znanja posvetila mladini v šoli in bila tudi članica taboriščnega odbora.

Junija 1947. leta je prišla v Argentino. Danes živi pri hčerki ge. Miriam. V Rantovu družini in v krogu nje in njenih slavi svoi sedemdeseti rojstni dan.

Prijeten je pogovor z go. Vido Peršuhom. Razgledana je in načitana in v pomenku z njim občutiš vso globino in toploto njene notranjosti in srčne plenitosti. Na zunaj mirna in molčeca, vendar z ognjem nekdanjih dñi v svojem srcu.

Cestitamo ge. Vidi Peršuhovi v Argenitno. Danes živi pri hčerki ge. Miriam. V Rantovu družini in v krogu nje in njenih slavi svoi sedemdeseti rojstni dan.

— a —

Osebne novice

G. Šilvo Lipovšek je 11. maja končal študije na medicinski fakulteti državne univerze v Buenos Airesu, pet let in pet dni po tistem dnevu, ko se je vpisal na univerzo. Mlademu zdravniku želite častitamo!

ROMANJA V NOTRANJOSTI

Poleg vseslovenskega romanja v Ljubljani in romanja rojakov iz Mendoza, so se letos Slovenci zbrali na romarskih pobožnostih, tudi v San Luisu in

SLOVENCI,
v soboto, 25. in v nedeljo, 26. maja
vse prisrčno vabimo na

BLAGOSLOVITEV

**SLOVENSKE CERKVE MARIJE POMAGAJ
V BUENOS AIRESU, RAMON FALCON 4158**

SPORED:

I. sobota, 25. maja, ob 20. uri
v dvorani SLOVENSKE HIŠE

ASSUMPTIO - VNEBOVZETJE ORATORIJ

UGLASBIL: p. Hugolin Sattner
BESEDILO: dr. Mihail Opeka

IZVAJALI GA BODO: S.P.Z. „Gallus“ s sodelovanjem zboru Slovenske mladenke in Slovenskega buenosaireškega orkestra dirigent: dr. Julij Savelli

korepeticija in spremljava: ga. Anka Savelli Gaserjeva

Vstopnice v predprodaji v Dušnopalstirski pisarni.

Cena: 20.—; 15.—; 10.— in 7.— \$

II. nedelja, praznik vnebovoda, 26. maja:

- ob 11. uri: blagoslovitev in somaševanje slov.duhovnikov. Za botre so povabljeni: predsedniki: društev „Zedinjena Slovenija“ in vseh Slovenskih domov v Argentini.
Pel bo S.P.Z. „Gallus“
Narodne noše naj se zberejo do 10. ure.
Po blagoslovitvi darovanje.
- po sv. maši: kosilo.
- ob 16. uri: pete litanije Matere božje in zahvalna pesem

SLOVENCI V ARGENTINI

NEKAJ IZ ŽIVLJENJA V
„NASEM DOMU“

Malo pozni smo s poročili za javnost. Zato naj ob tej priložnosti na kratko zabeležimo nekaj dogodkov.

Očutni zbor zadržuje „Nas dom“ je bil 24. 3. t. l. Teden dni prej pa informativni sestanek. Na občnem zboru so odborniki podali poročila o dosedjanju delu odbora, ki je bilo potrjeno s povabilom. Nato je bil izpolnjen odbor, ker se je dneva iztekel poslovna doba. Na 1. seji se je odbor sestavil takole: predsednik: Stane Mustar, podpredsednik: Albert Lipovrh, tajnik: Marjan Bogataj, namestnik: Marjan Filipič, blagajnik: Martin Rados, nam.: Ivan Zupanc, gospodar: Tone Draksler, odborniki: Marolt Anton, Trpin Franc, Uštar Franc, Drenik Andrej ml., nadzorni odbor: Lipušček Silvo, Indihar Marko in dr. Žužek Tone. Na informativnem sestanku se je podrobnejše razpravljalo o dosedjanju delu in načrtih za vodoče. Na predlog odbora je občni zbor odobril gradnjo in ureditev mladinskih prostorov, ki jih „Dom“ tako silno potrebuje.

Na prvi seji odbora se je poveril kulturni referat Silvu Lipuščku s prošnjo, da povabi več moči za cimbolijske in uspešnejše kulturno delovanje. Silvo Lipušček je to tudi že storil in je za dan 23. 4. povabil na pomemek 15 oseb iz vrst starejših in mlajših. Na njem so sestavljali načrte o bodočih prizetivkah: prijateljska večerja, tombola, domobranska proslava, obletica blago-

slovitve Doma, Miklavžev večer i. dr. Razveseljiva je bila pripravljenost navzoča za sodelovanje.

Izpadlima odbornika preteklo dobe Venceslava Ferjančiču in Tomažu Štraku so v zahvalo za pridano delovanje pripravili družbeni večer, ki se ga je udeležilo nad 20 povabljenih.

V soboto 4. maja je „Naš Dom“ pripravljal prijateljsko večerje. Pod vodstvom S. Lipuščka in sonapovedovalke gđc. Marte Malovrh se je izvajal program. Predsednik Stane Mustar je v svojem pozdravnem govoru spet podprtaval potrebo po mladinskih prostorih in posebej pozdravil novo vstopišče članice iz mladinskih vrst. Vsakemu posebej je izročil srečajemnico in vsak je bil deležen pozdrava vseh prisotnih. Potem je povzel besedo krajenvi dušni pastir dr. Alojzij Starc, ki je najprej izrazil veselje nad mladimi, ki se vključujejo v naše občestveno delovanje. Za starejše je dejal, da „Dom“ košček domovine na tujem. Podprtalo je, da „Dom“ njen klub marveč je srečanje istih misli in idej. Božo Stariha, predsednik osrednjega društva „Zedinjena Slovenija“ pa je poudarjal, da je prijateljstvo najlepša vez med ljudmi. Tudi on je pozdravil nove mlade prijatelje. Pohvalil je dobrodejnejši vpliv šole, zlasti dr. Starca in gđc. A. Klanjščeve. Položil je še lepe vodilne misli na srca zlasti mladim, ki bodo jutri na vodilnih mestih, zlasti: spoznajte, da boste jutri spoštovani! Kot zadnji je stopil pred mikrofon Stanko Jerebič, ki je v šalji-

Vestnik SDO - SFZ

Sportni dnevi — Naši organizaciji delujeta tisto in morda skromno, tako na kulturnem kot na športnem polju. Toda živita! Zato sta spet, kot vsako leto, pripravili svoje športne dneve. Začeli smo jih letos kar na delavskih praznik 1. maja z obojko na igrišču Slovenske pristave v Castelarju, nadaljevali se naslednjo soboto 4. maja v Slovenskem domu v San Martinu: sledile pa bodo še tekme 17. in 18. ter 25. maja. Nekaj ovir je sicer moral biti, toda odbor Slovenske pristave je pokazal razumevanje in tako smo mogli 1. maja začeti s tekmovanjem. Zato se mu tudi zahvaljujemo za naklonjenost, kar tudi drugim domovom, ki so ali pa še bodo podprli naše športno tekmovanje!

Odbojkarskih ekip je kar precej na tekmovanju; fantje iz raznih odsekov tekmujejo celo v dveh skupinah razdeljenih med starejše (1. skupina) in mlajše (2. skupina), dekleta pa nastopajo z le po eno ekipo.

Ce izvzamemo nekaj izjem, so se vse ekipe doslej športno zadrlaze, prav tako tudi gledalci, ki so tekamm v lepem številu prisostvovali.

Navajamo dosedanje dosežene rezultate v tekmovanju odbokoj:

1. maj: Slovenska pristava Castelar:

Dekleta: Ramos Mejia : San Martin 2:1, San Justo:Lanús 2:0; Morón:Carapachay 2:0; San Martin:Lanús 2:1; San Justo:Carapachay 2:1; Morón:Ramos Mejia 2:0.

Fantje (1. sk.): Ramos Mejia:San Martin 2:0; San Justo:Lanús 2:0; Lanús:San Martin 2:0; San Justo:Morón 2:0.

Fantje (2. sk.): Morón:San Martin 2:1; Adrogue:Carapachay 2:1; San Justo: Carapachay 2:1; Ramos Mejia: Morón 2:1. Na tekmi med Lanusom in San Justom je prišlo do nesporazumov med moštvi in sodnikom, ta je nato razveljavil tekmo, obe moštvi pa izgubita po tri točke.

4. maj: Slovenski dom San Martin:

Fantje (1. sk.): San Martin:Morón 2:0; Ramos Mejia:Lanús 2:1.

Fantje (2. sk.): Adrogue:Morón 2:0; San Martin:Carapachay 2:0 in Lanús:Morón 2:1.

vem tonu dajal lepe nauke mladim pa tudi starejšim. Okrog 180 prisotnih je nato v prijateljskem vzdružju pospravljalo okusno pripravljeno večerjo.

OBČNI ZBOR SKAD-a 1. maja

Kakov je že v tradiciji naše organizacije, smo 1. maja imeli študijski dan in občni zbor v Škofjevem zavodu v Adrogue. Povabil je bil inž. Jože Žalek, da bi nam povedal, v glavnih obrisih, kateri je namen slovenske katoliške akademiske organizacije in svoje izkušnje v organzaciskem delovanju. Navdušen prikaz ter praktični podatki napotki so nas prijetno razvesili in opogumili za naprej.

Po kratkem pogovoru smo prisediли na konsil.

Polurni odmor nas je pripravil za občni zbor. Na prestem smo posedili v skupen krog. Zaradi nezadostne udeležbe smo volitve preložili na 5. maja. Razvili smo pogovor o možnih točkah, ki bi vseboval SKAD-ovski program '74 leta.

Ob toplem čaju smo se šallili, poslovili ter končno razšli.

5. maja
Pričeli smo občni zbor ob 12 uri v malih dvorani Slovenske hiše z molitvijo. Nato je predsednica Terezka Prijateli podala poročilo o poslovni dobi '73 - '74, na kar so prisotni s ploskanjem odobrili razrešnico. Prešli smo na volitve, tako da je novi odbor sledec: predsednica: Marijeta Starha, tajnica: Marija Mele, blagajničarka: Marjan Pregelj, odborniki: Helena Urbancič, Franci Klemenc in Pavel Fajdiga. Pogovor o SKAD-ovskem programu je znova prišel na dan; mnenja so bila konkretnje, upamo, da se bodo tudi uresničila.

Skupno smo odšli s prošnjo k Bogu za uspešno delovno leto.

V nedeljo, 19. maja

Ob vsakem vremenu

OBVESTILA

PETEK, 17. maja 1974:

Slovenski vasi ob 20 igra Krčmarica na održi Hladnikovega doma.

SOBOTA, 18. maja 1974:

V Slovenskem domu v San Martinu zvezke tekme v odbokoj.

V Slovenski vasi ob 20 igra „Krčmarica“ na održi Hladnikovega doma.

V Slovenski hiši ob 20 začetek kulturnih večerov SKA. Ob 19.15. maša za pred. dr. Ignacija Lenčka.

NEDELJA, 19. maja 1974:

V Našem domu v San Justu tombola

V Slomškovem domu po sv. maši roditeljski sestanek z govorom dr. Kremljčarja „Pomen narodnosti za našo osebno rast“. Vsi starši in prijatelji lepo vabljeni!

V zavetišču Škofa dr. Gregorija Rožmana ob 11.30 sv. maša in nato asado. Organizira Slov. državno gibanje.

V Slovenski vasi ob 17 igra Krčmarica na održi Hladnikovega doma.

V stolnici v San Martinu bo mladinska sv. maša. Po maši pa redni sestanek krožka SDO v Slovenskem domu.

SREDA, 22. maja 1974:

V Slovenskem domu v San Martinu ob 18.30 redni sestanek Lige žena-mati.

SOBOTA, 25. maja 1974:

Sattnerjev oratorij Vnebovzetje v Slovenski hiši. Izvaja pevski zbor Galija pod vodstvom dr. Savelli. Začetek ob 20.

V Slovenskem domu v San Martinu ob 8 zvezke tekme v odbokoj.

NEDELJA, 26. maja 1974:

Slovenska blagoslovitev slovenske cerkve Marije Pomagaj.

ČETRTEK, 30. maja 1974:

V Slovenski hiši ob 17.30 sestanek Zvezne mater in žena. Predava g. Jože Košček: „Slovenska družina — kam?“

SOBOTA, 1. junija 1974:

V Slovenski cerkvi Marije Pomagaj maša zadušnica za dr. Ignacijem Lenčkom, ob 19. po naročilu Protokomuničnih borcev.

NEDELJA, 9. junija 1974:

V Slovenskem domu v San Martinu dražabna prireditve (koline).

Prispevajte v tiskovni sklad! Pridobite nam nove narodenike!

DRUŠTVENI OGLASNIK

Seja upravnega sveta Zedinjene Slovenije bo 17. maja ob 20 uri v društvenih prostorih.

24. maja bo seja medorganizacijska sestanja v slovenski vasi ob 20 uri v Slovenski hiši. Lepo vabljeni vsi predstavniki domov

RAZSTAVA SLOVENSKE PODJETNOSTI

Prijavilo se je 32 podjetnikov.

Naš zastopnik že stopa z njimi v stik.

Potazala se je potreba, da se o nekaterih točkah skupno pogovorimo.

Zato vse prijavljence (in tiste, ki bi še radi pristopili),

vabljeni na sestanek, ki bo v soboto, 1. junija t. l. ob 20. uri

v prostorih SLOGE: Bm. Mitre 97, Ramos Mejia.

V SLOGI JE MOČ!

Organización Turística

d.n.s.t. leg.0675

KRAJEVNA IN MEDNARODNA POTOVANJA IN IZLETI

- Privatne letalske proge
- Organizacije sprejemov
- Yachting — lov in ribolov
- Celotna organizacija znanstvenih in tehničnih kongresov

Corrientes 989

4° piso

Tel. 392-0556

SKAD

JEZIKOVNI TEČAJ

— angleščina

— nemščina

Poučne ure ob sobota popoldan v Slovenski hiši

Vabljeni vsi!

Izpravljacie: T. E. 629-9174

659-2456

294-0553

Duhovskim sobratom in ostalim rojakom sporočamo, da je 12. maja zvezek umrl po dolgem trpljenju prečastiti gospod

Janko Mernik SDB

nekdanji slovenski dušni pastir v San Justo.